

764

БРАТСКИ ТРУДЪ.

— 1506.
№: 1506 D

КНИЖКА IV.

„Бащино огнище не оставай
Стары обичай не презирай.“

„Раковскій.“

Понѣй ми, Славке ле понѣй ми
Изъ едно гърло два гласа
Изъ една уста двѣ думи...

„Народ. пѣсн.“

МОСКВА.

Въ Типографіи Бахметева.

1862.

1506 D

ДВѢ ДУМИ КЪМЪ ЧИТАТЕЛИ-ТЕ.

Като хвърлимъ какъ погледъ вързъ днешнѣ-тѣ новобългарскѣ писменность, то мы ще видимъ че Българскій отъ шестъ милліоны народъ има само три повременны изданія: «Цареградскій Вѣстникъ». «Български Книжници» и «Дунавскій Лебедъ.» Какъ и да е жаль, какъ и да е тежко, че единъ народъ кои-то ся простира покрай Дунава и околу брегове-те на Черно-то море, до усти-те на Вардара край брегове-те на Бѣло-то море, отъ Тессалиѣ, околу, до Нишъ, и, околу, до Видинъ и пр.—при днешни-те му потребности има само три газеты, но слава Богу и на това! Наши-те бащи и това не имали.

Българе! Каква е тая клета сѣдба на мила наша майка Българія. Каква са тия тежки Български мжки, какъ напрежни така и сегашни! Кни си сърдце-то на човѣка, душата му не ще да ся държи въ тѣло-то, кога човѣкъ си помысли каква гѣста и мрачна мъгла покрывала и още покрыва небо-то на сирота ни мила Българія, и, какви препятствія треба да ся надвижеть, за да бльснѣ сълнце по за мързнатѣ-тѣ Българскѣ землѣ, да озеленѣжеть широки кичести полета, да даджь плодъ заборавени-те исушени ниви, да разцвѣтжеть плодовиѣ дървета . . . да замълкнжеть вѣщици кукавици, кои-то кукувахъ и до сега кукувжеть надъ Българіѣ!

Българіе! Ядна Българіе! дали вышна Божія сила те до-
 варди отъ явнѣ-тъ ти смърть! или твои-те народни начала,
 твои-те народни сили са толку твърди, щото не можехъ да
 те надвижѣть толку и толку вражки противни сили?
 Турци Анадолеци отъ четири стотини години насамъ те мж-
 чѣтъ и те глобѣтъ, нижѣтъ ти жедно кървѣ-тъ като морски
 пиявици. Турчинѣ казва на твой-тъ сынъ Българинѣ «ты си
 ялуричѣ, времѣни си вѣрж-тъ или легна подъ мой-тъ ножъ»
 Турчинѣ газнѣ честь-тъ на твоя-та тънка, висока, черноока,
 бѣлолика Българка. Турчинѣ влегва въ къщж-тъ на мирни-
 ать Българинѣ изважда изъ ножвицж-тъ си дълги-ать стра-
 шенѣ ножъ, закачва го на землж, а мила ми, млада ми
 ◆ Стойна стои му проста на носѣ и черни го съ руйно вино,
 съ лютъ ракиж. О! да бы змѣя лютица го изѣла! Майка жална
 майка люля си свож клетж рожбж, и жежки дребни като
 бисеръ рони сълзы надъ нея! Младо момче Българче търгну-
 ва на нжтъ съ надеждж да сиечели нѣкожъ парижъ за да
 прехрани старж си майчицж, слѣпѣ си баща и клетж си
 сестрицж, а като погледнешъ на други день застаналъ на
 сухо дърво чернѣ гарванѣ и гракайки казва и «клетѣ бабичко
 убихъ сына-ти» И не стигало само това но ево ти и
 други кървопийци, сури мечки мършоѣдки, зли гърци, клети
 Фанариоти! Они те прокълнувжтъ да не говоришь по Българ-
 ски, горжтъ ти училища, горжтъ ти староставни Български
 книги, гонжтъ ти учители, предавжтъ те во Турски рѣце,
 и ты, ты негрѣшенѣ Българине киснишь въ мрачнж-тъ,
 темницж, гинишь си младость, тлѣишь си тлѣишь като во-
 щена свѣщъ и кости оставашъ въ темницж-та. А защо?
 защото искашь да донесешъ невиннж ползж на народѣ-тъ
 си, защото искашь да оживишь свой си потъпканѣ майчинѣ
 азыкѣ, защото искашь да пишешъ по Български а не по
 гърчки, защото искашь да славишь името Божию на свой
 азыкѣ, защото искашь да не ся смѣжтъ надъ вѣрж-тъ ти,
 въ кож-то си ся родилъ и си порасналъ съ безбройны мжки

и кож-то ти оставили дѣдо-ти и предѣдо-ти Погледнете, брата, погледнете и вижте що прави горди-ать фара-риотъ: вяхналъ си бърза врана коня като *кърджалийски де-либаша*, а по него търгналъ цѣли табортъ войска за да по-кори неискорни-те Българе! Чуйте що казва народна-та пѣсня «Дека сячуло видѣло Владыка Турчинъ да быде» Вижте що се прави въ стаж-тъ му стожтъ предъ него младо момче и млада мома ся кланяжтъ до землж, цѣливжтъ му полж, да имъ дозволи да ся вѣнчжтъ. А той? Той държи въ ржце-те си дългъ и предългъ *чибукъ*, съ лице намуртено, насърдено казва «Българине дебела главо! или нетъ хили-ды, или лежи въ желѣза-та дори да изгнинешъ. . . .»

Люди зли! Люди добри! Земете наши-те народни пѣсни и узнаете каквы времы съязы проливала и още пролива Бълга-риѧ, каквы люты и ядны болки претърпѣла и още търпи спромашка България. . . . Но не ще перо да нише Български мжжи, а нека кажимъ двѣ думи за Братски Трудъ.

Защото искрено и горещо, като Българе, любимъ общж-тъ си майкж Българикж, мы като желаемъ да принесемъ роду си ма каквж и да е малкж полжж, ако и далечъ отъ бащинж си, и като немаме други силы освенъ перо-то, ако и слабо; мы ся рѣшихме споредъ силы-те си да принесемъ нѣщо и на наша-та книжнина съ изданіе-то отъ време на време на малки книжки подъ насловъ «Братски Трудъ.» Предъ двѣ години мы захвацахме да издаваме тія книжки и отъ двѣ години насамъ мы издадохме само три книжки околу 10 печ. лист. Не е ли за чудение че въ толку си време, люди кон-то казвжтъ че горещо любжтъ Българикж, успѣхж да на-правжтъ едно твърдѣ малко нѣщо? Мы казваме че не е за чудение защо то главна-та причина на това закъснуваніе е немање на средства, а безъ средства нищо не ся върши. Мы сж рѣшихме да отежниме отъ насущни-ать си хлѣбъ

за да издадемъ въ двѣ години три книжки, съ надеждж че Българе-те кои-то ся нахожджтъ внѣ изъ Българіж (до кои-то мы сж обърнахме съ писма) ще помогнеж намъ да ся уголеми това наше изданіе, но до сега мы на сме приели никаковъ утѣшителенъ отзывъ. Но при всичко това като сме твърди въ мысли-те си, мы издаваме и четвъртж книжкж като не казваме нищо ни за направленіе-то на това изданіе, ни за цѣль-тж му, защото не ся издава въ опредѣлено време.

Но мы рѣшительно немаме никаквы средства за да поддържимъ изданіе-то на Братски Трудъ, та за това мы ся обръща-ме къмъ родолюбивы-те Българе, кои-то ся нахожджтъ внѣ изъ Българіж да ны помогнжтъ съ колко-то можжтъ и мы мыслимъ че помощь-та имъ нема да пропадне напразно.

Похарно вѣщо а не нищо. Надѣвамеся че гласъ-тъ ны не ще бжде *«гласъ вопіющаго въ пустынѣ.»*

Райко.

1861 г. Москва.